

en het goede, de dood en het kwade en op talrijke plaatsen wordt direct verband gelegd tussen overtreding van Gods gebod en een ernstige ziekte of het uitbreken van een epidemie. God zegt: „Ik ben uw Heelmeester” en van Asa, de Koning van Juda, staat geschreven: „ook zocht hij den Heere niet in zijn krankheid, maar de medicijnmeesters”. God wil niet de dood van de zondaar en de zieke, maar dat hij zich bekeere.

Dáárom is iemand ziek, dat hij of zij naar de roepstem van zijn Heiland hoort, het „memento mori” ervaart. God wil de arts gebruiken, als Hij dit goed acht, om het lijden van de patient te verzachten, om hem weer te genezen, maar bovenal als Hij zijn leven verlengt, om hem nog tijd te geven zich te bekeeren en verder ter ere Gods en dankbaar te leven. De gezondheid is geen doel, maar een middel.

Dat weten nog velen, dat geloven we ook wel, maar hoe weinig beseffen wij artsen, als we aan het ziekbed staan, waar het om gaat en hoe weinig zien we de strijd en conflicten bij onze patienten en hoe weinig helpen we hen daarbij, en hoe weinig beleven wij het feit, dat de meest doeltreffende geneesmethoden en operatieve ingrepen alleen door God kunnen gelukken. *Ambroise Paré*, de grote chirurg en Hugenooot uit de 16e eeuw, sprak dit uit in zijn lijfspreuk: „Je le pansay et Dieu le guarist”.

Mijn kamergenoot uit Athene zei op een avond tegen mij, toen hij zijn Bijbel las: Nu moet je eens horen, welk een belangrijk woord van onze Heer ik lees: „Zonder Mij kunt gij niets doen”, „rien du tout, mon ami”.

Wij moeten dit weer sterk beleven, en er naar handelen en dat is maar geen ethische levenshouding, zoals ik wel heb horen zeggen, maar kan alleen werkelijkheid zijn en worden als we de eerste Zondag van de Heidelbergsche Catechismus door het geloof aannemen.

Dan zullen we bidden voor ons werk en onze patienten, waar de Bijbel ons steeds toe roept.

Over het gebed is ook meermalen gesproken. *Tournier* staat vroeg op en wekte ons op, om 's morgens de dag te beginnen met stil te zijn voor God en gebed en schriftlezing.

Ik geloof dat dit een goed advies is om ons te bezinnen, om na te gaan, waarom en hoe bijvoorbeeld een contact mislukt. We zullen door zelfonderzoek onze fouten en karakterzonden beter leren ken-